

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2002-1791

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kortelainen, Sanna Maria			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kurja vai vapautta? Oppikoulun opettajat kasvattajina 1960-72			
Oppiaine-Läroämne-Subject Talous- ja sosiaalhistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2002-09-23	
		Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 80	
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Peruskouluun siirtymiseen saakka vuosiin 1972-77 suomalainen koulutusjärjestelmä oli rinnakkaiskoulutyypinen: oppilaat saattoivat hakeutua joko kansakouluun tai oppikouluun. Oppikoulujen toimintaa määritteli tällöin edelleen vuoden 1872 keisarillinen koulujärjestys. Kun Suomea haluttiin 1960-luvulla modernisoida kilpailukykyisemmäksi valtioksi ulkomaisten esikuvien mukaisesti, myös koulutus järjestelmänä joutui uudelleenarvioinnin kohteeksi. Kaikkien kouluttamisella katsottiin olevan entistä suurempi merkitys taloudellisen kasvun kannalta. Tutkielmassa on haluttu selvittää, miten helsinkiläiset oppikoulun opettajat muuttuivat kasvattajina vuosina 1960-72 modernisaation paineessa, ja millaiseksi oppikoulun opettajien kasvatustyötä pyrittiin nykyaikaistamaan.</p> <p>Teoreettisena viitekehyksenä on ollut Mika Ojakankaan oppihistoriallinen tutkielma pedagogisesta vallasta, jota on haluttu todentaa kasvatuskäytäntöjen tasolla. Tutkielman aineistona on käytetty komiteamietintöjä, tarkastuskertomuksia, lehtiä sekä helsinkiläisiltä oppikoulun opettajilta kerättyä muistitietoa. Monipuolisesta aineistosta johtuen aineiston rekonstruomisessa ei ole pitäydytty yhteen metodiin. Esimerkiksi komiteamietintöjä on tarkasteltu julkisena puhuntana eli diskurssina, jossa niiden analyysi on ollut tärkeässä asemassa. Tarkastuskertomuksista ja muistitiedosta on ollut taas mahdollista narratiivisesti rekonstruoida konkreettisempaa sosiaalista toimintaa. Tutkimuksen avainkäsitteet tulevat tutkimuksessa ymmärretyiksi ajassa. Menneisyyttä on pyritty tarkastelemaan sen omilla käsitteillä.</p> <p>Vuosina 1959-63 oppikoulun opettajien kasvatustyötä pyrittiin muuttamaan peruskasvatukseksi. Myös opettajat katsoivat tarpeelliseksi oppikoulun sisällöllisen uudistamisen aikakauden muuttuvia tarpeita vastaavaksi. Oppilaita haluttiin kasvattaa entistä enemmän vapaaehtoiseen kurinalaisuuteen. Tämän jälkeen vuoteen 1968 saakka oppikoulua haluttiin uudistaa rakenteellisesti rinnakkaiskoulujärjestelmästä peruskouluksi, mihin oppikoulun opettajat suhtautuivat lähes yksimielisen kielteisesti. Vuoden 1968 peruskoulu-uudistuksen jälkeen opettajien yksimielisyys oppikoulun uudistamisesta murtui. Radikaalit opettajat kannattivat autoritaarisen, oikeistolaisen ja patriootin oppikoulun kasvatustyön uudistamista ja suhtautuivat kouludemokratiaan myönteisesti toisin kuin konservatiiviset opettajat. Radikaalien opettajien kanssa samoilla linjoilla olivat kouluviranomaiset, jotka halusivat uudistaa oppikoulua muutoinkin kuin rakenteellisesti: oppikoulut olivat sääty-yhteiskuntaan kuuluvia, joiden kasvatusta oli pystyttävä liberalisoimaan nopeasti. Kurinpidollisesta kasvatuksesta kiinnipitävät opettajat joutuivat julkiseen konfrontaatioon viranomaisten kanssa, kun yhteiskunnalliset vaatimukset alkoivat olla ristiriidassa koulujärjestyksen kanssa. Oppikoulun uudistamispyrkimykset eivät kuitenkaan loppuneet koulutusjärjestelmän uudistamiseen. Vuosina 1968-72 kasvatuksessaan perinteisiin nojaavia oppikoulun opettajia ohjattiin kylmän sodan kilpajuoksussa demokratiasta entistä voimakkaammin oppilaskeskeisyyteen kasvatustyössään. Opettajien työtä alettiin nyt kontrolloida sisällön lisäksi myös menetelmällisesti. Opettajat eivät vastustaneet oppilaskeskeisempää opetusmenetelmää siinä määrin kuin kouludemokratiaa, koska menetelmä koettiin tieteelliseksi. Toisaalta sitä oli mahdotonta julkisesti vastustaa, koska koulutarkastajat valvoivat oppilaskeskeisyyden toteutumista.</p> <p>Toisin sanoen 1960-luvulla kasvatustieteen diskurssi alkoi tieteellistyä; koulutarkastajat kiinnittivät enemmän huomiota opetusmenetelmiin kuin oppilaiden käytökseen sekä koulun työrauhaan ja järjestykseen. Julkisessa tilassa oppikoulun opettajat muuttuivat kasvattajina kurinpitäjistä opetusmenetelmien asiantuntijoiksi. Kasvatustyö kehittyi opetustyöksi.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords oppikoulun opettajat kuri oppilaskeskeisyys kasvatus- ja opetustyö 1960-luku			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			